

OPEN MONUMENTENDAG

Capelle aan den IJssel

De smaak
van de 19^e eeuw

ZATERDAG 11
SEPTEMBER 2010

Tweede zaterdag in september

Open Monumentendag - Capelle aan den IJssel

Wat is Open Monumentendag

Op Open Monumentendag staan duizenden monumenten in heel Nederland een dag of weekend lang gratis open voor het publiek. De Open Monumentendag biedt daarmee iedereen de mogelijkheid om kennis te maken met monumenten en wil zo de belangstelling voor monumenten bij een breed publiek vergroten. De opengestelde monumenten zijn vaak het toneel van speciale activiteiten, zoals tentoonstellingen, concerten en rondleidingen. De landelijke organisatie is in handen van de Stichting Open Monumentendag, die circa 350 deelnemende gemeentelijke comités ondersteunt. Dit jaar wordt Open Monumentendag voor de 24ste keer georganiseerd.

Ook in Capelle aan den IJssel is een gemeentelijk comité actief. De organisatie en coördinatie hiervan zijn in handen van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel. Er wordt, mede afhankelijk van het thema van Open Monumentendag, samengewerkt met verschillende Capelse organisaties.

Open Monumentendag 2010

Dit jaar is het landelijk thema 'De smaak van de 19^e eeuw'.

In Capelle hebben we dit thema overgenomen. Het thema is uitgewerkt in een fototentoonstelling waar de meer dan dertig rijks- en gemeentelijke monumenten, uit de 19^e eeuw of de stijl van de 19^e eeuw die Capelle aan den IJssel rijk is, centraal staan.

Met de afschaffing in 1818 van het gildenstelsel komt in Nederland het beroep van architect van de grond. Voor de architect was het zoeken naar de gewenste verschijningsvormen voor de nieuwe gebouwen. Daarbij werd nog al eens teruggegrepen naar eerdere stijlen die in een 19^e eeuwse jas gestoken werden: de neostijlen. Zo werd het neoclassicisme bij voorkeur gebruikt voor gebouwen die gezag moesten uitstralen. En de neogotiek voor nieuwe, meestal rooms-katholieke kerken. De Hollandse renaissance werd gezien als de nationale bouwstijl: geassocieerd met de Gouden Eeuw en met het protestantisme. Nog tot ver in de 20ste eeuw werd over de bouwkunst uit de 19^e eeuw, en dan met name de tweede helft, gesproken als 'de leuke tijd'. De bezwaren betroffen vooral de manier waarop in de 19^e eeuw verschillende historische stijlen geleend of gecombineerd werden, waardoor er geen eigen bouwstijlen zouden zijn geweest.

Wat dit in Capelle aan den IJssel aan kenmerkende gebouwen en woningen uit de 19^e eeuw heeft opgeleverd kunt u van 2 tot 24 september bekijken in de Galerie van het Van Cappellenhuis, Dorpsstraat 164. Maandag t/m vrijdag van 9.00 - 17.00 uur. En natuurlijk op zaterdag 11 september op Open Monumentendag van 10.00 - 16.00 uur. En u kunt er naderhand zelf ook nog eens langs fietsen of wandelen. Op de achterkant van deze folder vindt u ze allemaal. Daarnaast zijn er op Open Monumentendag nog een heleboel andere activiteiten in Capelle aan den IJssel. Ook die vindt u allemaal in deze folder.

Het Open Monumentendagcomité Capelle aan den IJssel hoopt u zaterdag 11 september a.s te mogen begroeten én ontmoeten bij één van de vele Capelse Open Monumentendag-activiteiten.

Historische Vereniging Capelle aan den IJssel - in samenwerking met:

Van Cappellenhuis

Stichting Beijerinckgemaal

Dorpskerk

Kunstmarkt

De Hoeksteen

Gemeente Capelle aan den IJssel

Gemeente Krimpen aan den IJssel

Overzicht Programma Open Monumentendag

- 11 september 2010 -

locatie	tijd	activiteit
Van Cappellenhuis		
Dorpsstraat 164		
	10.00 - 16.00 uur	Fototentoonstelling 'De smaak van de 19 ^e eeuw'
	10.00 - 16.00 uur	Rondleidingen in de Regentenkamer
	13.30 uur	'De smaak van de 19 ^e eeuw': het Van Cappellenhuis - lezing
	14.30 uur	'Weerklank' - muziek en vertellingen
Dorpskerk		
Kerklaan 2		
	10.00 - 16.00 uur	Open huis in de Dorpskerk
	11.00 - 11.30 uur	Inloopconcert Capels Dagkoor
Kunstmarkt		
Kerklaan		
	10.00 - 16.00 uur	Kunstmarkt, 53 kramen
	10.00 - 16.00 uur	Informatiekraam Historische Vereniging Capelle aan den IJssel
	10.30 - 16.00 uur	Diverse optredens en workshops
	11.00 uur	Burgemeester Frank Koen houdt korte toespraak
De Hoeksteen		
Rivierweg 15		
	10.00 - 16.00 uur	Open Huis in de Gereformeerde Kerk de Hoeksteen
	10.30 / 13.00 / 15.00 uur	Rondleidingen door de kerkzaal
	11.00 / 13.30 / 15.30 uur	Orgelbespeeling
	14.00 uur	Optreden kinderzanggroep
Aanlegsteiger Vuykpark		
Dorpsstraat		
	10.00 - 16.00 uur	Varen met 19 ^e eeuwse zeilschip op de Hollandsche IJssel, tussen Capelle- en Krimpen aan den IJssel
Oude Algemene Begraafplaats		
Nijverheidstraat (nabij de Algerbrug)		
	10.00 - 16.00 uur	Fototentoonstelling 'Een beeld van Capelle' en informatiepanelen met de geschiedenis van de Oude Begraafplaats
	10.00 - 12.00 uur	Rondleidingen over de begraafplaats
	13.30 - 15.30 uur	Rondleidingen over de begraafplaats
Gemaal Jan Anne Beijerinck / Historisch Museum		
Bermweg 13		
	10.00 - 16.00 uur	Expositie 'Capelle in de 60-er jaren'
	10.00 - 16.00 uur	Rondleidingen door het gemaal Jan Anne Beijerinck
	10.00 - 16.00 uur	Boekverkoop: boeken over de geschiedenis van Capelle aan den IJssel en omstreken

Van Cappellenhuis - Dorpsstraat 164

Het Van Cappellenhuis is in 1898 gebouwd in de stijl van de neo-Hollandse renaissance. Trapgevels en rijke versiering zijn kenmerkend voor de stijl. Het heeft dienst gedaan als oude mannen- en vrouwenhuis van 1899 tot 1973. De Capelse Muziekschool was er gehuisvest tot 1999. Daarna is het deels gebruikt maar heeft het ook lange tijd leeg gestaan. In 2006 en 2007 heeft een grondige verbouwing/restauratie plaatsgevonden. Zonder twijfel hét pronkstuk van het Van Cappellenhuis is de Regentenkamer op de eerste verdieping. Elke 2e zaterdag van de maand gratis rondleiding tussen 13.00 - 16.00 uur.

Het Van Cappellenhuis past dus helemaal in het thema van Open Monumentendag 2010 'De smaak van de 19e eeuw'. Het is één van de meer dan dertig gemeentelijke- en rijksmonumenten die in de 19e eeuw in Capelle zijn gebouwd en die nu nog te zien zijn.

In de Galerie van het Van Cappellenhuis heeft de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel over deze monumenten een fototentoonstelling ingericht, met veel oog voor details.

De tentoonstelling wordt woensdag 1 september 2010 geopend door wethouder Jouke van Winden.

Vanaf donderdag 2 september tot vrijdag 24 september is de tentoonstelling te bezoeken van maandag t/m vrijdag, van 9.00 - 17.00 uur.

En natuurlijk op zaterdag 11 september op Open Monumentendag van 10.00 - 16.00 uur.

Zie voor alle activiteiten in het Van Cappellenhuis tijdens Open Monumentendag onderstaand overzicht.

Activiteiten in het Van Cappellenhuis tijdens Open Monumentendag

- 10.00 - 16.00 uur** **Fototentoonstelling 'De smaak van de 19^e eeuw'**
Van 32 rijks- en gemeentelijke monumenten, gebouwd in - of naar de stijl van - de 19^e eeuw, is een overzicht gemaakt. Veel teksten zijn, met goedkeuring van de gemeente Capelle, overgenomen uit de uitgave Monumentaal Capelle van september 2005 of aangeleverd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Ook medewerkers van de HVC hebben een bijdrage aan de teksten geleverd. De meeste foto's zijn gemaakt door fotograaf Kees Grandia.
- 10.00 - 16.00 uur** **Rondleidingen in de Regentenkamer**
Medewerkers van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel leiden u rond. Maximaal 10 bezoekers per rondleiding. Het verdient aanbeveling u op de dag zelf, ter plekke, in te schrijven voor een rondleiding.
- 13.30 uur** **'De smaak van de 19^e eeuw': het Van Cappellenhuis, lezing**
De heer Brinkman, als architect betrokken bij de restauratie van het Van Cappellenhuis, vertelt over het karakter van dit rijksmonument en hoe dit bij de restauratie in 2007 is gekoesterd.
- 14.30 uur** **'Weerklank'**
De Zoetermeerse dichteres en verhalenvertelster Saskia den Broeder en accordeonist Leen Hoffman laten u gedeelten horen uit hun nieuwe voorstelling 'Weerklank'. Een afwisselend samenspel van sprookjesachtige vertellingen, tere poëzie en melancholische muziek.

Deze activiteiten zijn GRATIS TOEGANKELIJK

Mocht u nog langer in het Van Cappellenhuis willen vertoeven, dan is er 's avonds van 18.00 tot 20.00 uur een workshop jazz o.l.v. Ruud Bergamin. Deze activiteit staat los van Open Monumentendag. Entree € 5,00.

Dorpskerk - Kerklaan 2

In de oude dorpskern van Capelle aan den IJssel domineert al meer dan 400 jaar de Dorpskerk uit 1593 van de Nederlands Hervormde Gemeente. De kerk bestaat uit een éénbeukig schip en een smaller vijfzijdig gesloten koor (1665), overdekt door tongewelven met trek balken. In het interieur is onder meer de 17e eeuwse eikenhouten preekstoel en een Tien-Geboden-bord met omlijsting en fronton uit 1656 te bewonderen. Het prachtige Van Dam orgel stamt uit 1904. De kerktoren, eigendom van de burgerlijke gemeente, is van 1806. Tijdens Open Monumentendag wordt het Van Dam orgel bespeeld. En evenals vorig jaar zal het Capels Dagkoor optreden. *Zie voor alle activiteiten in de Dorpskerk tijdens Open Monumentendag onderstaand overzicht.*

Activiteiten in de Dorpskerk tijdens Open Monumentendag

- 10.00 - 16.00 uur** **Open huis in de Dorpskerk**
De Dorpskerk is open voor bezoekers.
Het Van Dam orgel wordt bespeeld.
- 11.00 - 11.30 uur** **Inloopconcert Capels Dagkoor**
Het Capels Dagkoor o.l.v. Ardjoena Soerjadi
laat een afwisselend klassiek repertoire horen.

Voorafgaand aan Open Monumentendag, op donderdag 9 en vrijdag 10 september, bezoeken 9 groepen uit het basisonderwijs de Dorpskerk. Zij doen mee aan de landelijke Open Monumenten Klassendag. Dit is een nieuwe activiteit voor kinderen uit groep 7/8. In samenwerking met de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel stelt de Dorpskerk hiervoor haar deuren twee dagen open.

Kunstmarkt - Kerklaan

De Kunstmarkt viert dit jaar haar 40 jarig jubileum.

De informatiekraam van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel vindt u op de Kunstmarkt bij de pomp, onderaan de trap naar het Van Cappellenhuis.

Zie voor alle activiteiten op de Kunstmarkt tijdens Open Monumentendag onderstaand overzicht.

Activiteiten op de Kunstmarkt tijdens Open Monumentendag.

- 10.00 - 16.00 uur** **Kunstmarkt**
Dit jaar staan 53 kunstenaars met hun kunst in de kramen bij de Dorpskerk. Hun kunst kan gekocht worden. Een aantal van hen zal demonstraties geven. Kinderen vanaf 5 jaar kunnen o.l.v. 2 kunstenaars, Karin en Pauline Glaubitz, kunstwerkjes maken.
- 11.00 uur** **Burgemeester Frank Koen houdt een korte toespraak en start een ludieke actie.**
- 10.30 - 16.00 uur** **Diverse optredens en workshops**
10.30 - 13.30 uur Optredens van de twee jazzmuzikanten Mc.Two.
11.30, 13.00 en 14.30 uur Karin de Visser geeft een workshop 'schilderen met acrylverf op doek'. Er is plaats voor 15 kandidaten per uur. Alle materialen zijn aanwezig.
13.00 - 16.00 uur Paul Morak, magic entertainer, wandelt over de Kunstmarkt.
14.00 - 16.00 uur Bas Boon-piano en Bart Hengeveld-bas.

Deze activiteiten zijn GRATIS TOEGANKELIJK

Gereformeerde Kerk De Hoeksteen,

Rivierweg 15

De Hoeksteen is een jong monument.

Zondag 3 mei 1968 werd in De Hoeksteen de eerste kerkdienst gehouden. De kerk is monumentaal, in 2009 reden voor een plaats op de gemeentelijke monumentenlijst. In de eerste plaats door de mooie stoere vormgeving en het fraaie metselwerk. Maar ook door 'de vlam van de Heilige Geest', een opvallend kunstwerk op het midden van het bijzonder vormgegeven dak. Deze sculptuur is bij de meeste Capellenaren meer bekend als 'de tulp', 'de ui' of gewoon 'dat ding op het dak'.

Architect H.W.M. Hupkes ontwierp de kerk, die op de eerste verdieping een fraaie kerkzaal heeft met een bijzondere inrichting, vloer van gewassen grind en fraai houten plafond.

Zie voor alle activiteiten in De Hoeksteen tijdens Open Monumentendag onderstaand overzicht.

Activiteiten in De Hoeksteen tijdens Open Monumentendag

10.00 - 16.00 uur

Kerkdeuren open; inloop en koffie

In de benedenzaal van de kerk schildert mevr. Coby van Driel miniaturen zoals dat in de Middeleeuwen gebeurde. Dhr. Rein Sap laat de ins en outs zien van het boekbinden.

10.30 uur

Rondleiding

13.00 uur

U krijgt een rondleiding door de kerkzaal

15.00 uur

met uitleg van de symboliek.

11.00 uur

Orgelbespeling

13.30 uur

11 september wordt voor de 9^e keer Nationale

15.30 uur

Orgeldag gehouden. Zoals gebruikelijk valt deze

dag samen met Open Monumentendag. Met de bedoeling om zoveel mogelijk bezoekers in opengestelde kerken / monumenten kennis te laten maken met het orgel.

De vaste organist van De Hoeksteen, dhr. Wiebe Zeilstra, verzorgt de laatste orgelbespeling.

14.00 uur

Optreden kinderzanggroep

De kinderzanggroep van De Hoeksteen o.l.v. Pieta Zeilstra verzorgt een optreden.

Varen op de Hollandsche IJssel aanlegsteiger Vuykpark - Dorpsstraat

10.00 - 16.00 uur

Na een afwezigheid van enkele jaren vaart dit jaar op Open Monumentendag weer een 19^e eeuws zeilschip tussen Capelle- en Krimpen aan den IJssel.

In Capelle zal het schip, de Zeldenrust, aanleggen bij de nieuwe aanlegsteiger in het Vuykpark (bij Fuiks Eten en Drinken). In Krimpen zal dat zijn bij de werf Van Duijvendijk, die in de periode rond Open Monumentendag volop in restauratie zal zijn.

Het maximaal aantal passagiers dat per keer mee kan varen bedraagt 30 personen.

Deze activiteiten zijn **GRATIS TOEGANKELIJK**

Oude Algemene Begraafplaats Nijverheidstraat (nabij de Algerabrug)

De Oude Algemene Begraafplaats is ruim 130 jaar oud en sinds 2004 beschermd door de gemeentelijke monumentenstatus met als doel dat niets meer aan de inrichting, het groen en de grafmonumenten mag worden veranderd. De begraafplaats als zodanig is dus ook een voorbeeld van 'De smaak van de 19^e eeuw', het thema van Open Monumentendag 2010.

Tijdens een rondwandeling komt u enkele in de Capelse geschiedenis belangrijke (familie)namen tegen, zoals Vuijk, Lans, Mijnlief, Den Boer, Hoogendijk, Van der Ruit, Van Riemsdijk, Van Cappellen en Nolen. Tevens kan op Open Monumentendag informatie over de andere graven verkregen worden.

In 2007 is een nieuwe ontvangstruimte, annex bezinnings- en expositieruimte in gebruik genomen. In deze ruimte vindt u op drie borden alle informatie over de geschiedenis van de begraafplaats. In de expositieruimte is verder de fototentoonstelling 'Een beeld van Capelle' te bekijken. Open Monumentendag biedt daarvoor de allerlaatste gelegenheid. Daarna zal de Kunstkring er weer exposeren.

De informatieborden en de fototentoonstelling zijn samengesteld door de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel.

Zie voor alle activiteiten op de Begraafplaats onderstaand overzicht.

Activiteiten op de Oude Algemene Begraafplaats tijdens Open Monumentendag

- 10.00 - 16.00 uur** **Fototentoonstelling 'Een beeld van Capelle'**
De expositie geeft een kort overzicht van een aantal Capelse woonwijken, de bouw van de Stormvloedkering en de Algerabrug. Maar ook de scheepsbouw in Capelle wordt met een aantal foto's in beeld gebracht.
- 10.00 - 16.00 uur** **De geschiedenis van de Oude Algemene Begraafplaats**
Zie de informatiepanelen.
- 10.00 - 12.00 uur** **Rondleidingen over de Begraafplaats**
13.30 - 15.30 uur
Aan de hand van oude gegevens is een inventarisatie gemaakt van de ruim 1600 personen die in de periode 1 januari 1951 tot de sluiting van de begraafplaats in mei 1974 op de begraafplaats zijn begraven of waarvan een grafmonument aanwezig is van voor 1 januari 1951.
Aan de hand van een oude situatietekening kan ook voor graven waar geen grafmonument op staat ter plaatse worden aangegeven wie waar begraven ligt.
Medewerkers van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel verzorgen de rondleiding en kunnen verdere informatie geven.

Deze activiteiten zijn GRATIS TOEGANKELIJK

Gemaal Jan Anne Beijerinck

Historisch Museum, Bermweg 13

Het in 1868 gebouwde gemaal Jan Anne Beijerinck (in het dagelijks gebruik Beijerinckgemaal genoemd) heeft vanaf 1869 uitstekend zijn werk gedaan, eerst bij de droogmaking en daarna voor de waterhuishouding in de Polder Prins Alexander. In 1990, na de in bedrijfstelling van een nieuw gemaal in Nieuwerkerk aan den IJssel, is het Beijerinckgemaal buiten dienst gesteld. Het oorspronkelijk stoomgemaal heeft een bijzondere architectuur en is nu het oudst nog werkend elektrisch bediend gemaal in Nederland. De elektrische installatie, pompen en motoren uit 1927 zijn inmiddels zeldzaam geworden. Het gemaal is in 2008 grondig gerestaureerd. Het is nu een gemeentelijk monument.

Het Beijerinckgemaal past dus helemaal in het thema van Open Monumentendag 2010 'De smaak van de 19e eeuw'. Het is één van de meer dan dertig gemeentelijke- en rijksmonumenten die in de 19e eeuw in Capelle zijn gebouwd en die nu nog te zien zijn.

Het Historisch Museum is gevestigd in het voormalig ketelhuis van het Beijerinckgemaal. Na het verwijderen van de stoomketels in 1927 is het ketelhuis onder andere gebruikt door een garagebedrijf. Vanaf 1997 huurt de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel de ruimte van de Stichting tot behoud van het gemaal Jan Anne Beijerinck.

Op Open Monumentendag zullen de motoren en pompen van het Beijerinckgemaal volop in bedrijf zijn. In het voormalig ketelhuis is de nieuwe expositie 'Capelle in de 60-er jaren' te zien.

De tentoonstelling wordt donderdag 9 september 2010 geopend door burgemeester Frank Koen.

Na Open Monumentendag is de expositie in het Historisch Museum iedere zaterdag gratis te bezoeken van 13.00 - 16.00 uur.

Zie voor alle activiteiten in het Beijerinckgemaal / het Historisch Museum tijdens Open Monumentendag onderstaand overzicht.

Activiteiten in het Beijerinckgemaal / het Historisch Museum

10.00 - 16.00 uur

Expositie 'Capelle in de 60-er jaren'

Deze tentoonstelling geeft een overzicht van de roerige periode in de vorige eeuw, toen niet alleen het aanzien van de wereld veranderde, maar ook dat van de gemeente Capelle en omstreken. Het rustige dijkdorp werd in een kort tijdsbestek geconfronteerd met de ontwikkelingen in de wereld zoals de eerste maanlanding en de moord op President Kennedy, maar ook in de eigen samenstelling en grootte van de bevolking werd een enorme sprong voorwaarts gemaakt. Een aantal ontwikkelingen wordt aan de hand van foto- en filmmateriaal zichtbaar gemaakt, maar ook een aantal objecten uit de jaren zestig zal voor velen deze periode in herinnering brengen.

10.00 - 16.00 uur

Rondleidingen

Medewerkers van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel en de Stichting tot behoud van het gemaal Jan Anne Beijerinck zijn aanwezig om tekst en uitleg te geven bij de expositie en het gemaal zelf. In de machinekamer zijn de pompen in bedrijf en buiten rondlopend wordt duidelijk waarom er altijd gemalen zal moeten worden in Capelle om de voeten droog te houden.

10.00 - 16.00 uur

Boeken over de geschiedenis van Capelle

In het museum kunt u boeken over de geschiedenis van Capelle aan den IJssel en omstreken kopen.

En verder staat de thee en koffie de hele dag voor u klaar.

Deze activiteiten zijn GRATIS TOEGANKELIJK